

VENDIM
Nr. 42, datë 9.12.2015

PËR MIRATIMIN E METODOLOGJISË PËR VENDOSJEN E TARIFAVE PËR SHËRBIMIN E FURNIZIMIT ME UJË DHE LARGIMIN E PËRPUNIMIN E UJËRAVE TË NDOTURA

Në zbatim të nenit 14 dhe nenit 22, pika 1, të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, i ndryshuar, dhe në plotësim të vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 39, datë 9.12.2015, “Për miratimin e politikës tarifore për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura”, Komisioni Kombëtar Rregullator

VENDOSI:

1. Të miratojë metodologjinë për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura, e detyrueshme të zbatohet nga të gjithë operatorët që ofrojnë këto shërbime, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë e pandarë e tij.

2. Nivel i tarifës bazohet në “Politikën tarifore për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura” dhe përcaktohet sipas metodologjisë “Për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura”, miratuar nga Enti Rregullator i Ujit.

3. Bazë për vlerësimin e aplikimit për nivelin e tarifës së shërbimeve ujësjellës-kanalizime është metodologjia “Për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimin e ujërave të ndotura”, si dhe “Justifikimi i nivelit të kërkuar të tarifës - Modeli i aplikimit”, të cilat përgatiten sipas një procesi, manualeve përkatëse për përdoruesit dhe dokumenteve tip të përgatitura dhe vënë në dispozicion për operatorët nga Enti Rregullator i Ujit.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETARI
Avni Dervishi

METODOLOGJIA

PËR VENDOSJEN E TARIFAVE PËR SHËRBIMIN E FURNIZIMIT ME UJË DHE LARGIMIN E PËRPUNIMIN E UJËRAVE TË NDOTURA

Metodologjia e llogaritjes së tarifave për shërbimet ujë i pijshëm, grumbullim, largim dhe trajtim i ujërave të ndotura është një dokument që synon lehtësimin e vendosjes së tarifave të shërbimeve në këtë sektor. Ky dokument përmirësohet për aq sa konsiderohet e nevojshme nga ana e rregullatorit dhe komunikohet me operatorët në lidhje me ndryshimet e bëra.

ERRU-ja angazhohet të zbatojë drejt dhe saktë metodologjinë dhe të kontribuojë në trajnimin e operatorëve në lidhje me përdorimin e kësaj metodologjie. Fryma e saj është ajo e vënies në jetë të politikës tarifore për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura, miratuar me vendim të KKRR-së.

KREU I

METODOLOGJIA PËR VENDOSJEN E TARIFAVE PËR OFRIMIN E SHËRBIMIT TË FURNIZIMIT ME UJË DHE LARGIMIT E PËRPUNIMIT TË UJËRAVE TË NDOTURA

Neni 1

Përkufizime

“Enti Rregullator i Ujit (ERRU)” është institucioni i pavarur që rregullon sektorin e furnizimit me ujë, të largimit dhe të përpunimit të ujërave të ndotura në përputhje me ligjin nr. 8102 (i ndryshuar).

“Komisioni” është Komisioni Kombëtar Rregullator që udhëheq Entin Rregullator të Ujit që funksionon në bazë të ligjit nr. 8102 (i ndryshuar).

“Zona e juridiksionit” është zona, ku operatori i licencuar është përgjegjës të ofrojë shërbimin e furnizimit me ujë dhe kanalizime.

“Sistemi i furnizimit me ujë” përbëhet nga tërësia e elementeve, si: vepra e marrjes, sistemi i pompave, njësitë e dezinfektimit, rezervuarët, linjat e transmetimit dhe rrjeti shpërndarës.

“Sistemi i kanalizimeve” është sistemi që përbëhet nga tërësia e elementeve, si linjat e shkarkimit/grumbullimit të ujërave të ndotura, linjat e largimit dhe/ose stacionet e pompimit të ujërave të ndotura, veprat e shkarkimit të tyre në trupat ujorë pritës, si dhe impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura (nëse sistemi është i pajisur me to).

“Shërbimet UK” është tërësia e shërbimeve të kryera nga operatorët të konsumatorët përmes sistemeve të furnizimit me ujë, si dhe sistemeve të grumbullimit, largimit dhe/ose trajtimit të ujërave të ndotura.

“Konsumatorë” janë të gjitha kategoritë familjare, publike dhe privat, të cilët përdorin shërbimet e furnizimit me ujë dhe/ose kanalizimeve.

“Konsumator familjar” nënkupton konsumatorin që përfiton shërbimet e ofruara nga operatori në objektin e banimit për nevoja jetësore (gatim, shërbime sanitare etj.).

“Konsumator publik” nënkupton çdo person/ subjekt ligjor të klasifikuar si autoritet qeveritar, autoritet lokal, organizatë ndërkombëtare (ambasada, konsullata dhe rezidenca diplomatike), selitë e partive politike dhe degëve të tyre, si dhe çdo institucion i cili kryen aktivitet me interes të përbashkët ose publik që nuk është regjistruar si organizatë fitimprurëse.

“Ente private” nënkupton çdo person/subjekt ligjor ose organizatë fitimprurëse që ushtron veprimtari tregtare apo industriale të çfarëdolloji, përfshirë edhe shoqëritë tregtare shtetërore (KESH sh.a., ndërmarrjet e trajtimit të studentëve e tjera të ngjashme).

“Operator” është subjekti i licencuar nga ERRU-ja që ushtron aktivitetet e shërbimit të furnizimit me ujë, largimit e përpunimit të ujërave të ndotura dhe ofron një ose disa nga këto shërbime sipas kategorive të përcaktuara në licencë.

“Sistemi i tarifave” nënkupton parametrat, kriteret dhe standardet e përdorura për përcaktimin e tarifës për shërbimin e furnizimit me ujë dhe kanalizime për kategori të ndryshme konsumatorësh dhe nivele të ndryshme konsumi.

“Faktorët e strukturës së tarifës” i referohen peshës relative të tarifës së dhënë për njësinë e volumit të konsumit të ujit ndërmjet grupeve të ndryshme të konsumatorëve dhe niveleve të ndryshme të konsumit.

“Tarifa e ujit” është çmimi që konsumatorët duhet të paguajnë për shërbimin e furnizimit me ujë, të ofruar nga operatorët nëpërmjet rrjetit shpërndarës. I njëjti term përdoret zakonisht edhe për tarifën e kanalizimeve (largimin e përpunimin e ujërave të ndotura). Tarifa e ujit të pijshëm dhe kanalizimeve vendosen për të mbuluar koston e prodhimit, trajtimit të ujit, depozitimin dhe shpërndarjes së tij të konsumatorët, grumbullimin, largimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura, si edhe faturimin dhe mbledhjen e të ardhurave nga këto shërbime.

“Tarifa me dy pjesë” përbëhet nga komponenti volumetrik dhe nga komponenti fiks i tarifës. Komponenti volumetrik përcaktohet si çmim/m³. Komponenti fiks i tarifës është një çmim fiks në vit ose në muaj. Tarifa me dy pjesë mund të aplikohet vetëm në rastet kur matësit janë të instaluar dhe lexohen. Përndryshe aplikohet një “tarifë aforfe”.

“Tarifë për shërbime të tjera” është termi i përdorur për të gjitha shërbimet e tjera të ofruara nga operatori, të cilat nuk janë pjesë e faturimit të shërbimit të furnizimit me ujë dhe kanalizime, por që duhet të paguhet nga konsumatori.

“Shitja e ujit me shumicë” është situata në të cilën uji shitet te një blerës nga një ose disa pika shpërndarjeje me qëllimin e rishitjes së tij për konsumatorët individualë brenda zonës së shërbimit të blerësit me shumicë.

“Tarifë mesatare” është mesatarja që rezulton nga totali i të ardhurave sipas volumit të faturuar me tarifat e kombinuara (tarifë volumetrike + tarifë fikse/tarifë e sheshtë), mbi totalin e volumit të faturuar, për një afat kohor (muaj/tremujor ose vit).

“Të ardhurat” nënkuptojnë çdo vlerë monetare të grumbulluar nga operatorët për shërbimet e ofruara në vitin për të cilin flasim. Kur ERRU-ja analizon nëse kostot janë mbuluar nga të ardhurat kjo gjithmonë nënkupton që të ardhurat shtesë dhe subvencionet janë marrë në konsideratë.

“Mbulimi i plotë i kostos” do të thotë që të ardhurat nga faturimi i shërbimeve të ofruara nga operatori të mbulojnë kostot për shërbimin e furnizimit me ujë dhe kanalizime mbulohen.

Neni 2

Çështje të përgjithshme

1. Propozimi për ndryshimin e tarifave plotësohet dhe paraqitet nga operatorët duke respektuar kërkesat dhe afatet kohore të përcaktuara në ligjin nr. 8102 (i ndryshuar), si dhe në aktet nënligjore të miratuara me vendim të KKRR-së.

2. Propozimi për ndryshimin e tarifave paraqitet nga operatorët pas përfundimit të bilancit financiar

vjetor. Gjithashtu, propozimi për ndryshimin tarife kërkon informacion për të gjitha subvencionet që do të përfitohen për periudhën në vijim.

2. Aplikimet për ndryshimin e tarifave për vitin pasues paraqiten pranë ERRU-së brenda gjashtëmujorit të parë të vitit aktual. Çdo propozim i paraqitur pasi ka kaluar afati duhet të riparaqitet në vitin e ardhshëm me shifra të përditësuara.

4. Në rast se dokumentacioni i aplikimit nuk është plotësuar sipas kërkesave të vendimit nr. 40, datë 9.12.2015, "Për miratimin e dokumentacionit mbështetës për miratimin e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë, largimin dhe përpunimin e ujërave të ndotura" ose operatori nuk arrin të transferojë pagesën rregullatore në llogarinë e ERRU-së sipas afatit të përcaktuar në kontratën e mëparshme, aplikimi për ndryshimin e tarifave riparaqitet në vitin e ardhshëm me shifra të përditësuara.

5. E njëjta procedurë ndiqet edhe kur ERRU-ja përcakton afat kohor për qartësimin ose plotësimin e informacionit dhe operatori nuk e respekton atë.

Neni 3

Pagesa rregullatore

1. Pagesa rregullatore është detyrim vjetor për t'u paguar nga operatorët. ERRU-ja, me miratimin e tarifave, përcakton për çdo operator pagesën e rregullimit njofton operatorin dhe lidh kontratën me të brenda 30 ditëve nga data e njoftimit. Operatori duhet të kenë shlyer pagesën rregullatore të përcaktuar në kontratë përpara paraqitjes së aplikimit për nivel të ri të tarifave për shërbimet që ai ofron.

2. Pagesa rregullatore përllogaritet mbi të ardhurat vjetore të parashikuara nga aktiviteti (bazuar në volumet e parashikuara në aplikim me tarifat e miratuara nga ERRU-ja) dhe do të jetë e ndryshme:

- për operatorët që mbulojnë deri në 50% të kostos totale;
- për operatorët që mbulojnë më shumë se 50% të kostos totale.

3. Komisioni Kombëtar Rregullator, çdo vit në muajin shtator do të vendosë dhe do të publikojë përqindjen e pagesës rregullatore që do të aplikohet për vitin në vazhdim.

KREU 2

SISTEMI I TARIFAVE TË SHËRBIMEVE UK DHE TARIFAT PËR SHËRBIME TË TJERA

Neni 4

Metodologjia e vendosjes së tarifave

1. Metodologjia e vendosjes së tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë, largimin dhe përpunimin e ujërave të ndotura bazohet në katër objektivat e politikës së tarifave:

a) Mbulimi i kostove: fillimisht mbulimi i kostove për operim dhe mirëmbajtje e më tej hap pas hapi deri në mbulimin e të gjitha kostove të operatorit që lidhen me realizimin e aktivitetit të tij për ofrimin e shërbimeve përkatëse;

b) Efikasitetin menaxhues;

c) Përballueshmërinë e saj nga konsumatorët në nevojë; dhe

d) Efikasitetin mjedisor.

2. Tarifa për shërbimin e furnizimit me ujë, largimin e përpunimin e ujërave të ndotura përcaktohet sipas kategorive të konsumatorëve, sikurse përcaktohet në nenin 3 të dokumentit të politikës tarifore:

a) familjarë;

b) publikë;

c) privatë;

d) shitje uji me shumicë.

3. Struktura e tarifës ndjek logjikën e matjes ose jo të konsumit, sikurse përcaktohet në nenin 5, të dokumentit të politikës tarifore.

Neni 5

Llogaritja e kostove

1. Vlerësimi i nivelit të tarifave të shërbimeve nis me llogaritjen e kostove për realizimin e shërbimeve përkatëse. Për periudha afatmesme, operatorët duhet t'i llogarisin kostot nga të dhënat e kostos historike për çdo element shërbimi të marrë

nga sistemi i kostos akruale¹ dhe nga kosto në bazë të aktivitetit².

¹ Kostot e një shërbimi në një periudhë të caktuar, por me likuidim të mëvonshëm.

2. Kostot fikse për leximin e matësve, faturimin, arkëtimin dhe shpenzimet administrative do të llogariten mbi bazën e kostove aktuale të secilit komponent. Kostot e përgjithshme për zyrat, administratën, shërbimet ligjore dhe personelit do të përfshihen në kostot fikse.

3. Kostot e operimit dhe mirëmbajtjes (O&M) që lidhen me vëllimin e prodhimit dhe shpërndarjes së ujit, si dhe largimin e përpunimit të ujërave të ndotura llogariten nga kostot korrente: energji elektrike, kimikate, inventarë, shpenzime për personelin, transport etj., për të ofruar këto shërbime të konsumatorët sipas standardeve të pranueshme.

4. Kostot për blerjen e ujit me shumicë janë të përfshira në tarifën për njësi të paguar nga operatori.

5. Amortizimi do të llogaritet çdo vit.

6. Interesi për shërbimin e borxhit nëse investimet janë realizuar me anë të huas, është pjesë e kostos që merret në analizë gjatë vlerësimit të tarifës.

7. Kur operatori ofron si shërbimin e furnizimit me ujë, atë të kanalizimeve kostoja dhe të ardhurat e shërbimit të kanalizimeve duhet të llogariten veç nga kostoja dhe të ardhurat e shërbimit të furnizimit me ujë. E njëjta procedurë do të ndiqet dhe në rastet kur operatori ofron shërbimin e trajtimit të ujërave të ndotura. Kur operatori ofron si shërbimin e furnizimit me ujë, të kanalizimeve apo dhe të trajtimit të ujërave të ndotura, kostot administrative dhe të përgjithshme ndahen ndër-mjet shërbimeve në mënyrë proporcionale, në mënyrë që shumat e përgjithshme të mos ndryshojë.

Neni 6

Rritja e tarifave bllok për konsumatorët me matës uji

1. Në rastet kur konsumatorët janë të pajisur me matës aplikohet tarifa me dy pjesë. Komponenti fiks në një tarifë me dy pjesë përgjithësisht mbulon kostot fikse. Kurse komponenti i ndryshueshëm (volumetrik), përgjithësisht duhet të mbulojë kostot variabël. Komponenti volumetrik i tarifës do të rritet paralelisht me rritjen e konsumit.

2. ERRU-ja inkurajon operatorët të propozojnë një tarifë bllok në rritje për konsumatorët me matës uji, ku aplikohen tarifa më të larta për konsumatorët që konsumojnë përtej volumit të kufirit minimal (për shembull 4.5 m³/muaj). Sipas “ritjes së tarifës bllok”, tarifa për njësi për ujin e konsumuar duhet të jetë më e ulët për bllokun e parë të konsumit dhe në rritje për bllokun e dytë dhe për blloqet e tjera pasuese, nëse do të ketë. Në mënyrë që të mënjanohej tarifat e padrejta, operatori duhet të ndajë lidhjet ekzistuese të përbashkëta. Lidhjet e përbashkëta duhet të zëvendësohen nga lidhje individuale me matës uji.

3. Në qoftë se operatorët kanë vendosur të aplikojnë strukturën e tarifës bllok, operatorët propozojnë struktura tarifore për blloqet e konsumit për kategoritë e ndryshme të konsumatorëve. Tarifat për blloqet e ndryshme të konsumit në tri kategoritë e ndryshme të konsumatorëve duhet të jenë brenda kufijve të pranueshme të faktorëve të strukturës së tarifave të dhëna më poshtë. Këta kufij për tarifat e mundshme janë përcaktuar duke marrë parasysh strukturat shumë të ndryshme të operatorëve.

Faktorët e strukturës së tarifave për blloqe të ndryshme të konsumit dhe kategori konsumatorësh

Kategoria e konsumatorëve	Blloqet e strukturave të tarifave (metra kub/muaj)			
	<4.5	4.5 deri 20	20 deri 30	> 30
Familjarë	1.0*	1.0 deri 3.0	1.5 deri 4.0	2.5 deri 6.0
Publikë	1.0 deri 2.0	1.0 deri 3.0	1.5 deri 5.0	2.5 deri 10.0
Privatë	1.0 deri 2.0	1.5 deri 4.0	2.0 deri 6.0	3.0 deri 12.0

*faktor = herë

Shembull. Për kategorinë e konsumatorëve familjarë, tarifa/m³ ujë të konsumuar, për nivelet më të larta të konsumit mund të jetë deri në gjashtë herë më e madhe se tarifa në nivelet më të

ulëta të konsumit. Po ashtu, për konsumatorët privatë/industrialë mund të ketë tarifë më të lartë se konsumatorët familjarë.

Rritja e tarifës bllok është veçanërisht e përshtatshme për zonat ku nuk aplikohet një skemë subvencionimi e konsumit të ujit të pijshëm dhe shërbimit të kanalizimeve për familjet në nevojë. Për konsum deri në 4.5 m³ për familje/muaj do të faturohet një përqindje më e ulët e tarifës mesatare.

4. Në qoftë se është zgjedhur aplikimi i një tarife bllok, operatori duhet të jetë i kujdesshëm të mos aplikojë tarifa të larta për një grup të caktuar konsumatorësh që i detyrojnë ata të gjejnë burime shtesë furnizimi ose të anulojnë kontratën. Në këtë rast, mund të merret parasysh edhe tarifa me dy pjesë e unifikuar.

5. Për konsumatorët pa matës aplikohet një tarifë aforfe. Kjo tarifë duhet të përcaktohet në nivel të tillë që të stimulojë konsumatorët të pajisen me matës.

² Kostot e llogaritura për çdo aktivitet (prodhim, shpërndarje, grumbullim, largim e përpunim të ujërave të ndotura).

Neni 7

Tarifa për shitje uji me shumicë

1. Tarifa e shitjes së ujit me shumicë mbulon koston e këtij shërbimi dhe një përfitim të mundshëm (maksimumi 5%).
2. Çdo operator që aplikon për miratim tarifë shitje me shumicë duhet të paraqitë pranë ERRU-së kërkesën e saj të shoqëruar me dokumentacionin e mëposhtëm:
 - relacion shpjegues (argumenti i kërkesës për shitje uji me shumicë);
 - miratimin e tarifës së kërkuar nga organet drejtuese;
 - llogaritja e tarifës së shitjes së ujit me shumicë;
 - aktmarrëveshjen ndërmjet palëve.
3. Operatori (shitësi) duhet t'i paraqesë ERRU-së marrëveshjen me blerësin. Nëse nevojiten ndryshime, ERRU-ja informon operatorin dhe blerësin për to. Nëse ERRU-ja nuk përgjigjet brenda 30 ditësh, palët e mësipërme mund ta konsiderojnë mos përgjigjen si miratim formal. Në çdo rast, ERRU-ja duhet të miratojë tarifat e shitjes së ujit me shumicë.

Neni 8

Tarifa e shërbimit për grumbullimin, largimin e përpunimin e ujërave të ndotura

1. Kostot për shërbimin e largimit e të përpunimit të ujërave të ndotura ndahen ndërmjet grupeve të ndryshme të konsumatorëve në bazë të volumit të ujit të konsumuar. Tarifat do të ndjekin ritëm progresiv në varësi të volumit të shkarkuar. Komponenti fiks në përgjithësi mbulon kostot fikse.
2. Kur operatori ofron shërbimin e grumbullimit, largimit dhe përpunimit të ujërave të ndotura kostoja dhe të ardhurat për shërbimin e grumbullimit dhe largimin të ujërave të ndotura duhet të llogariten veç nga kostoja dhe të ardhurat për shërbimin e përpunimit të ujërave të ndotura.
3. Kur operatori ofron si shërbimin e furnizimit me ujë dhe atë të kanalizimeve (grumbullimit, largimit e përpunimit të ujërave të ndotura), kostot administrative dhe të përgjithshme ndahen ndërmjet këtyre shërbimeve në mënyrë proporcionale, në mënyrë që shuma e përgjithshme të mos ndryshojë.
4. Kostot e shërbimit për grumbullimin, largimin dhe përpunimin e ujërave të ndotura lidhen me sasinë e ujërave të ndotura të shkarkuara për çdo konsumator. Sasia e ujërave të ndotura do të merret 100% e sasisë së ujit të konsumuar.
5. Në rast se konsumatori furnizohet me ujë nga një pus ose burime të tjera dhe operator i ofron shërbimin me kanalizime mund të aplikohet një tarifë fikse për kanalizimet.
6. Për konsumatorët që shkaktojnë ndotje problematike (të rënda) operatori mund të vendosë tarifa të posaçme (p.sh. mund të vendosen tarifa të veçanta për higjienën në terren). Ato duhet të mbulojnë kostot reale.

Neni 9

Tarifat për shërbime të tjera

1. Operatorët kryejnë edhe disa shërbime të tjera, të cilat kanë koston e tyre që duhet të mbulohet nga konsumatorët, siç janë: tarifë lidhje, tarifë rilidhje, tarifë për instalimin e matësit etj.
2. Të gjitha tarifat e mësipërme duhet të përfshihen në propozimin për ndryshimin e tarifave. ERRU-ja do të analizojë nëse tarifat për shërbimet e tjera janë të arsyeshme krahasuar me kostot e operatorit. Nëse gjykohet se tarifat nuk janë të arsyeshme, ERRU-ja do të bëjë rekomandime për përmirësime tek organet drejtuese dhe operatorit.

KREU 3

VLERËSIMI I PROPOZIMIT PËR NDRYSHIM TARIFE

Neni 10

Procesi i miratimit të tarifave

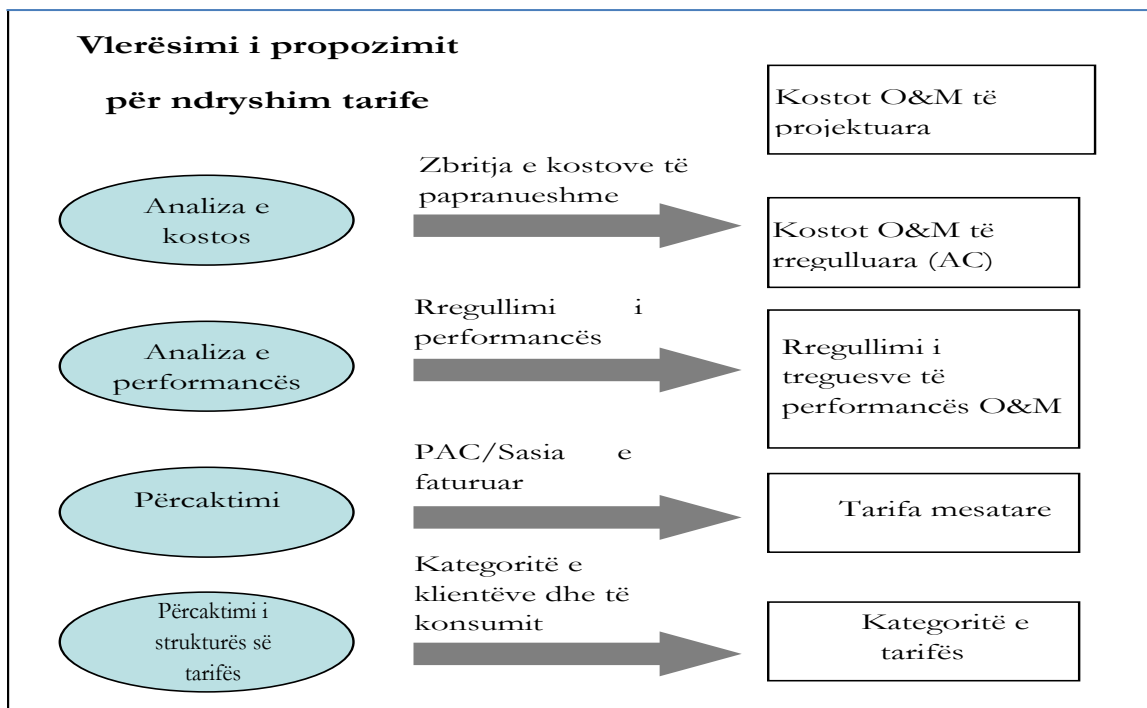
1. Procesi i aplikimit dhe i miratimit të tarifave, ashtu sikurse përcaktohet në dokumentin e politikës së tarifës fillon kryesisht nga nevoja e operatorit për të mbuluar nivelin e ri të kostove të shërbimeve që ofron. Në mënyrë të detajuar ky proces është paraqitur në një dokument të veçantë të miratuar nga ERRU-ja me vendim të KKRR-së nr. 41, datë 9.12.2015, "Për miratimin e procesit të miratimit të tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë, largimin e përpunimin e ujërave të ndotura".

Dokumentacioni i aplikimit

1. Operatori është i detyruar që në momentin e aplikimit të dorëzojë pranë ERRU-së dokumentacionin e nevojshëm, përcaktuar sipas vendimit të KKRR-së nr. 40, datë 9.12.2015, “Për miratimin e dokumentacionit mbështetës për miratimin e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë, largimin dhe përpunimin e ujërave të ndotura”, që i jep mundësi rregullatorit për të krijuar një gjykim të drejtë në lidhje me nivelin e tarifave të reja.

Vlerësimi i propozimit për ndryshim tarife
Vështtrim i përgjithshëm

1. Analiza e propozimit të tarifave kryhet sipas strukturës në skemën e mëposhtme. Kjo analizë fillon me shqyrtimin e “Kostot e parashikuara të operimit dhe mirëmbajtjes” dhe të treguesve të performancës të paraqitura nga operatori. Zbriten kostot e papranueshme dhe korrigjohen treguesit e performancës mbi bazën e analizës së tyre. Rezultati është “Kostot e ndryshuara të performancës të O&M” dhe “treguesit e ndryshuar të performancës”, të cilat ERRU-ja i njeh për të përcaktuar tarifën mesatare. Kategoritë e ndryshme të tarifave rrjedhin nga tarifa mesatare, duke marrë parasysh vëllim/mënyrën e faturimit. Skema e mëposhtme jep vetëm një ide të përgjithshme, ndërsa detajet shpjegohen në nenet në vazhdim.

Neni 13

Vlerësimi i propozimit për ndryshim tarife Analiza e kostos

1. ERRU-ja propozon për shpenzimet O&M “të arsyeshme dhe të nevojshme” për ofrimin e shërbimeve eficiente. ERRU-ja analizon kosto të veçanta të operatorit. Kjo bëhet për të siguruar që konsumatorët të paguajnë vetëm kosto të justifikuara.

2. ERRU-ja, jo vetëm i analizon kostot e operatorit, por edhe i krahason ato me kostot e operatorëve të tjerë të ngjashëm. Arsyet e uljeve duhet të shpjegohen qartë. Nëse shpjegimet e dhëna nga operatori nuk justifikojnë nivelin e rritjes së shpenzimeve, ERRU-ja propozon ulje të kostove të parashikuara.

3. Në raste të caktuara, ERRU-ja mund “të përshpejtojë” procesin e aplikimit për tarifa. “Përshpejtimi” do të thotë se ERRU-ja do të thjeshtojë këtë proces dhe ushtron më pak kontroll mbi zëra specifikë të shpenzimeve. Operatorët që kanë të drejtë të jenë objekt i shqyrtimit të shpejtë mund të jenë operatorët me skema të vogla shërbimi dhe operatorët që i plotësojnë ose i tejkalojnë objektivat e performancës. “Përshpej-timi” është kompetencë e ERRU-së.

Neni 14

Vlerësimi për propozim ndryshimi tarife Analiza e performancës

1. Analiza e performancës përqendrohet në tregues të caktuar për të përcaktuar nëse ka devijime nga performanca për të cilën është rënë dakord. Këta tregues janë:

1) Uji pa të ardhura (humbjet), e cila është ndarë në dy nëngrupe:

a) humbje administrative;

b) humbje teknike.

2) Niveli i matjes, i cili është ndarë në dy nëngrupe:

a) niveli i matjes për klientët familjare;

b) niveli i matjes për klientët jofamiljarë (institucione buxhetore & ente private).

3) Cilësia e ujit, e ndarë në dy nëngrupe:

a) niveli i klorit mbetës;

b) niveli i koliformit.

4) Kohëzgjatja e furnizimit me ujë (orët e shërbimit).

5) Përdorimi efikas i energjisë i ndarë në tri grupe sipas shërbimit që ofrohet.

6) Efikasiteti i stafit (stafi/1,000 lidhje).

7) Mbulimi me shërbimin e furnizimit me ujë.

8) Mbulimi me shërbimin e kanalizimeve.

9) Perceptimi i rregullatorit³.

10) Përpjekje dhe masa të veçanta për përmirësimin e efikasitetit, shërbimit ose performancës.

11. Norma e arkëtimit⁴.

2. Për treguesit 1–9 dhe 11, operatorët përcaktojnë tregues të ndryshëm krahasimi. Treguesi 10 është tregues cilësor, me anë të të cilit operatori mund të “shpërblehet” për iniciativat e veçanta që tregojnë angazhimin e tyre për performancë të mirë.

3. Tabela më poshtë tregon mënyrën sesi llogaritet vlerësimi i performancës:

Pikët sipas objektivave	Min	Max
1. Uji pa të ardhura (humbjet)		

³ Objektivi i performancës, perceptimi i rregullatorit, do të vlerësohet në mënyrë transparente, që do të përfshijë elemente, si koha e reagimit dhe përgjigjia e operatorëve ndaj kërkesave të ERRU-së, likuidimin në kohë i pagesave rregullore etj.

⁴ Objektivi 11 (norma e arkëtimit) do të përdoret në nenin 19.

a) humbjet administrative	-15	+7
b) humbjet teknike	- 5	+3
2. Niveli i matjes		
a) niveli i matjes për klientët familjare	-5	+3
b) niveli i matjes për klientët jofamiljarë (institucione buxhetore & ente private)	-15	+7
3. Cilësia e ujit	-15	+7.5
4. Kohëzgjatja e furnizimit me ujë (orët e shërbimit)	-15	+7.5
5. Efikasiteti i përdorimit të energjisë	-20	+10
6. Efikasiteti i stafit (stafi/1,000 lidhje)	-20	+10
7. Mbulimi me shërbimin e furnizimit me ujë	-15	+7.5
8. Mbulimi me shërbimin e kanalizimeve	-15	+7.5
9. Perceptimi për rregullatorin	-10	+5
Shuma e pikëve	-150	+75
Bonusi		
10. Përpjekje dhe masa të veçanta për përmirësimin e efikasitetit, shërbimit ose performancës	0	+75
Totali i përgjithshëm i pikëve	-150	+150

4. Mosrealizimi nga një operator i treguesve dhe standardeve të përcaktuara (treguesit 1–9) ka ndikim negativ dhe do të çojë në një ulje të vlerësimit të performancës. Në rast se operatori i arrin objektivat e caktuar për këta tregues, nuk do të ketë as ulje dhe as bonus, por 0 pikë.

5. Në rastin kur operatori i tejkalon objektivat për treguesit 1–9 do të jepet një bonus pikësh. Pikët bonus do të jepen sipas shkallës së tejkalimit të objektivave (deri në maksimumin e shumës së treguar në tabelë).

6. ERRU-ja do të marrë në konsideratë akordimin e një bonusi shtesë për përpjekje të jashtëzakonshme dhe iniciativave për të përmirësuar eficiencën, shërbimin apo furnizimin me ujë (treguesi 10). Arsyeja për dhënien e një bonusi të veçantë ndërmjet 1–75 pikëve do të përcaktohet në vendimin e komisionit (paraprak dhe final).

7. Rezultati përgjithshëm më pas transformohet në të dhëna monetare si përqindje e kostove të ndryshuara (shih nenin 18). Shpërblimi/penalizmi maksimal shkon deri në +/-5% të kostove të ndryshuara për operatorët e tipit I (kostot e O&M-së nuk janë mbuluar ende) dhe +/-10% të kostove të ndryshuara për tipin II të operatorëve (> se 100% mbulim i kostove O&M).

Tabela më poshtë tregon shumat ekzakte sipas performancës:

Rezultati i përgjithshëm*	Performanca Ndryshimi tipi I	Performanca Ndryshimi tipi II
150	5%	10%
140	4,67%	9,33%
130	4,33%	8,67%
120	4,00%	8,00%

110	3,67%	7,33%
100	3,33%	6,67%
90	3,00%	6,00%
80	2,67%	5,33%
70	2,33%	4,67%
60	2,00%	4,00%
50	1,67%	3,33%
40	1,33%	2,67%
30	1,00%	2,00%
20	0,67%	1,33%
10	0,33%	0,67%
0	0,00%	0,00%
-10	-0,33%	-0,67%
-20	-0,67%	-1,33%
-30	-1,00%	-2,00%
-40	-1,33%	-2,67%
-50	-1,67%	-3,33%
-60	-2,00%	-4,00%
-70	-2,33%	-4,67%
-80	-2,67%	-5,33%
-90	-3,00%	-6,00%
-100	-3,33%	-6,67%
-110	-3,67%	-7,33%
-120	-4,00%	-8,00%
-130	-4,33%	-8,67%
-140	-4,67%	-9,33%
-150	-5,00%	-10,00%

*Rezultati i përgjithshëm rrumbullakohet në dhjetëshen e sipërme ose të poshtme.

Kostot e ndryshuara të ponderuara të performancës përmbajnë penalitet/shpërblimet, si dhe ndryshimet për kostot e pajustificuara. Kostot e ndryshuara të ponderuara të performancës së operimit dhe mirëmbajtjes janë kostot që ERRU-ja u lejon operatorëve t'i marrin parasysh. Nëse operatori nuk punon mirë, ai do të haset me një deficit. Në të kundërt, ai do të ketë përfitim.

Neni 15

Vlerësimi i propozimit për ndryshim tarife Tarifa mesatare

1. Në llogaritjen e tarifës mesatare merret parasysh kriteri i eficiencës “norma e arkëtimit” (11). Duke aplikuar parametrat e rënë dakord për çdo kriter në llogaritje, siç jepet më poshtë, operatorët penalizohen automatikisht nëse nuk i arrijnë objektivat e përcaktuar ose do të shpërblehen në qoftë se i tejkalojnë ata.

2. Llogaritjet e mëposhtme tregojnë si nxirret tarifa mesatare (duke përfshirë normën e arkëtimit):

Kostot e ndryshuara të performancës
/ Sasia e parashikuar për faturim (në m ³)
= Kostoja mesatare e parashikuar (për m ³)

$\text{Kostoja mesatare e parashikuar (për m}^3\text{)} = \frac{\text{Tarifa mesatare e parashikuar (për m}^3\text{)}}{\text{Sasia e parashikuar për faturim (në m}^3\text{)}}$

3. Norma e arkëtimit dhe përcaktimi i tarifës mesatare. Ndërsa ekuacioni “Kostoja mesatare e parashikuar (për m³) = Tarifa mesatare e parashikuar (për m³)” është përgjithësisht detyruese,

nënkupton që norma e arkëtimit është 100%. Gjithsesi, pranohet se pjesa më e madhe e operatorëve nuk do të jetë në gjendje të mbledhin 100% të shumës së faturuar. Do të përcaktohen stimuj me qëllim rritjen e vazhdueshme të normës së arkëtimit.

Si rezultat, treguesit e mëposhtëm të krahasimit do të përcaktohen duke marrë parasysh nivelet aktuale të çdo operatori individual. Më pas, ky tregues përdoret për të llogaritur tarifën mesatare të ndryshuar, duke përfshirë dhe normën e arkëtimit.

Shembull. Nëse tarifa mesatare e parashikuar (duke përjashtuar normën e arkëtimit) është 100 ALL dhe norma e arkëtimit sipas *benchmarking* është 85%, tarifa mesatare do të jetë:

$$100/(85/100)=100/0,85=117,65 \text{ ALL.}$$

Neni 16

Vlerësimi i propozimit për ndryshim tarife Periudha tranzitore

1. Tarifat duhet të jenë uniforme në zonën e shërbimit të operatorit. Në kushtet kur një zonë e re bëhet pjesë e zonës së shërbimit të operatorit dhe tarifat e aplikuar në këtë zonë janë më të ulëta/të larta se tarifat aktuale të operatorit, unifikimi i tarifave mund të bëhet gradualisht brenda një periudhe të caktuar (jo më shumë se tre vjet), në varësi të plotësisht të standardeve të shërbimit.

2. Për propozimin e parë për ndryshimin e tarifës, brenda periudhës tranzitore, për rastet kur shtohet një zonë e re si pjesë e zonës së shërbimit të operatorit, sipas kësaj metodologjie do të bëhet vetëm analiza e kostos. Më tej, ERRU-ja do të përcaktojë një grup treguesish bazë performance për çdo operator, të cilët do të vlerësohen gjatë ndryshimeve të tarifave në periudhat në vazhdim.

KREU 4

ZBATIMI DHE MONITORIMI I TARIFAVE

Neni 17

Zbatimi i tarifave

1. ERRU-ja, bazuar në vlerësimin e gjithë dokumentacionit mbështetës dhe nëse është parë e arsyeshme inspektimeve pranë operatorit aplikues, miraton nivelet e reja të tarifave të shërbimeve për të cilat janë plotësuar të gjitha kriteret e vlerësimit.

2. ERRU-ja, njofton operatorin, organet drejtuese të tij, si dhe pronarin në lidhje me vendimin e tij duke e shoqëruar me një dokument të detajuar që shpjegon qëndrimin e rregullatorit.

3. Nëse vendimi i rregullatorit është miratimi i një niveli të ri tarifash, ERRU-ja lidh një kontratë të re tarifash me operatorin, duke specifikuar saktë nivelet e reja të tarifave që duhet të aplikohen nga operatori në fjalë.

4. Operatori i njofton konsumatorët një muaj më parë për rritjen e tarifës. Operatori i njofton konsumatorët duke bërë njoftime në shtypin apo mediat lokale, duke përfshirë një shënim dhe në faturën e ujit të konsumatorit. Operatori, brenda orarit zyrtar të punës, vë në dispozicion të konsumatorëve dokumentacionin për tarifën aktuale. Operatori, publikon në vende të ndryshme ku ka akses publiku, vendimin për ndryshimin e tarifave, por duke mos u kufizuar vetëm në pikat ose zyrat e tij të marrëdhënieve me konsumatorin.

Neni 18

Monitorimi i zbatimit të tarifave

1. ERRU-ja monitoron zbatimin korrekt të tarifave, siç përshkruhet në këtë metodologji. Nëse ERRU-ja konstaton se operatori zbaton një tarifë që është mbi tarifën e ndryshuar e të miratuar prej saj, do të zbatojë dënimet për kundërvajtje të përcaktuara në nenin 32/1, pika “b”, të ligjit nr. 8102 (i ndryshuar). Në rast se operatori ka vënë tarifë më të lartë për konsumatorët, ai do të korrigjojë

tarifën në ciklin pasues të faturimit dhe do të rimbursojë shumën e vënë mbi tarifën e rregullt të miratuar nga ERRU-ja për çdo konsumator të prekur nga aplikimi i parregullt i tarifës së ndryshuar të miratuar.